

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-718/23-S

Název	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Mladá Boleslav, Jičínská 762
Sídlo	Jičínská 762, 293 01 Mladá Boleslav
E-mail	skola@odbskmb.cz
IČ	69 793 000
Identifikátor	610 451 049
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	RNDr. Jiří Šlégl
Zřizovatel	Středočeský kraj
Místo inspekční činnosti	Jičínská 762 a 1025, Mladá Boleslav
Termín inspekční činnosti	20. až 22. března 2023

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů (dále ŠVP), naplňování ŠVP a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Příspěvková organizace (dále „škola“) sdružuje střední odbornou školu, domov mládeže a školní jídelnu. Počet žáků od minulé inspekční činnosti stoupl o 20 % a je téměř

rovnoměrně rozložen do oborů s maturitní zkouškou i oborů s výučním listem. V letošním školním roce škola vzdělává 258 žáků v oborech s maturitní zkouškou (Veřejnosprávní činnost, Mechanizace a služby, Technické lyceum a v nástavbovém oboru Podnikání) a 232 žáků v oborech s výučním listem (Mechanik opravář motorových vozidel, Elektrikář, Autoelektrikář, Zedník, Truhlář a Operátor skladování). V dálkové formě oboru vzdělání Podnikání se již nevzdělává žádný žák. Nejvíce naplněnými obory jsou Veřejnosprávní činnost, Technické lyceum a Mechanik opravář motorových vozidel.

Ke dni inspekční činnosti škola evidovala 86 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, z toho čtyři se vzdělávají podle individuálního vzdělávacího plánu (dále IVP). Z 26 žáků s odlišným mateřským jazykem mají čtyři částečnou jazykovou bariéru. Ředitel školy (dále „ředitel“) povolil vzdělávání na základě IVP z jiných závažných důvodů devíti žákům.

V domově mládeže je aktuálně 165 ubytovaných v šesti výchovných skupinách, z toho je deset žáků školy.

Stravování žáků je zajištěno ve školní jídelně v nedaleké budově domova mládeže.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ve svých koncepčních záměrech vycházel ředitel vhodně z analýzy stavu a potřeb školy i z pravidelných dotazníkových šetření. Daří se podpora rozvoje odborných kompetencí žáků, účelné propojování teorie s praxí mj. zapojením odborníků z praxe do vyučování či inovativní podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Méně se daří přijímat účinná opatření k zařazování efektivních a pestrých pedagogických metod do výuky či k posilování prvků kritického myšlení u žáků s využitím různých informačních zdrojů, což přetrvává od minulé inspekční činnosti.

Organizační, řídicí a kontrolní kompetence jsou účelně rozděleny mezi členy širšího vedení školy. Jejich aktivity probíhají plánovitě a systematicky, přesto se v činnostech školy vyskytly dílčí nedostatky. Chybělo zejména vypracování strategie předcházení školní neúspěšnosti.

V pedagogickém sboru došlo od minulé inspekční činnosti k obměně, aktuálně zajišťuje vzdělávání 66 pedagogických pracovníků, z nichž 10 nespĺňuje předpoklady odborné kvalifikace. Část z nich dokončuje studium či vyučuje na základě zákonné výjimky. Ředitel prokazatelně hledá kvalifikované pracovníky. Ve školním poradenském pracovišti vzájemně spolupracují výchovná poradkyně, která si kvalifikaci aktuálně doplňuje studiem, školní metodička prevence a nově také psychologka. Zapojením školy do vhodných projektů byly vytvořeny výborné podmínky pro efektivní a tematicky široké další vzdělávání pedagogických pracovníků na základě osobních plánů a profesního portfolia včetně stáží učitelů u zaměstnavatelů. Při řízení školy vycházel ředitel také z vlastní evaluace zahrnující vyhodnocení plánu profesního rozvoje pedagogů. Současně vedení školy poskytuje učitelům pravidelnou zpětnou vazbu pomocí hospitační činnosti. K výměně zkušeností a k získání potřebné inspirace částečně slouží vzájemné hospitace učitelů. Výsledky této činnosti se však dostatečně nepromítly do průběhu výuky a zejména do zlepšení průběžných výsledků vzdělávání žáků.

Od minulé inspekční činnosti škola cíleně a promyšleně investovala finanční prostředky ze státního rozpočtu, z příspěvku zřizovatele, z projektů a výnosů z doplňkové činnosti do zkvalitňování podmínek vzdělávání. Příležitost ke zlepšení je však v prostředí školních dílen. Bezpečnosti a ochraně zdraví věnuje škola patřičnou pozornost, aktivně přijímá opatření ke snížení počtu úrazů a správně poučuje žáky o pravidlech bezpečného chování.

Informační systém školy je funkčně propojen s intranetem a webovými stránkami školy. Zákonní zástupci jsou o prospěchu informováni prostřednictvím školního elektronického systému, při pravidelných třídních schůzkách a při osobních konzultacích. Významnou zpětnou vazbu škola získává i od zaměstnavatelů, na jejichž pracovištích probíhá praktické vyučování.

K funkčnímu chodu školy napomáhají nastavená pravidla a systematicky rozvíjené přínosné vztahy se Spolkem přátel odborné školy, s institucemi a firmami města a regionu při zajištění odborné praxe žáků, což se pozitivně promítá do kvality odborného vzdělávání. Škola pokračuje v dlouhodobě navázané velmi dobré spolupráci se základními školami v rámci podpory technického vzdělávání.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Ve sledovaných hodinách teoretického vyučování žáci dodržovali nastavená pravidla a čas vyučovací hodiny byl využit bez prodlev. Učitelé poskytovali žákům dostatek času pro řešení úlohy nebo formulaci odpovědí. V polovině hodin byly vhodně využity zkušenosti žáků ze života a uvádění příkladů využití znalostí a dovedností v jejich reálné situaci. Pouze v polovině sledovaných hodin však byly využity formy a metody práce, které dostatečně podporovaly činnostní učení nebo aktivní zapojení všech žáků do výuky. Stejně jako při minulé inspekční činnosti nebyla zpravidla v hodinách uplatňována diferenciací a individualizací obsahu vzdělávání podle potřeb jednotlivců. V necelé pětině hodin učitelé podporovali mezi žáky dialog nebo cílenou diskusi v rámci analýzy nebo řešení problému. Často však chybělo podněcování kritického myšlení využitím různých informačních zdrojů. Účelná práce se vzdělávacím cílem a jeho vyhodnocení, formativní hodnocení, závěrečné shrnutí a upevnění učiva ve struktuře vyučovacích hodin často chyběly. V oblasti podpory žáků k využití sebehodnocení či vzájemného hodnocení jako motivačního faktoru k dalšímu učení a prostředku osobnostního rozvoje nezaznamenala škola od minulého inspekčního hodnocení posun.

V českém jazyce a literatuře učitelé správně rozvíjeli dosavadní znalosti a dovednosti žáků a aktivizovali je problémovými otázkami. Žáci efektivně pracovali v organizačně pestrých hodinách zaměřených na rozvoj samostatného vyjadřování. V polovině hodin založených na předávání hotových informací však učitelé žáky dostatečně nevedli ke kritickému myšlení ani k obsahově náročné komunikaci. Při výuce společenských věd učitelé správně rozvíjeli postoje a žáci byli účinně aktivizováni při debatě o aktuálním společenském dění. Méně efektivní frontální výuku v hodinách přírodovědného vzdělávání prokládali vyučující vhodně aktivizačními otázkami a propojovali teoretické poznatky s jejich využitím v praxi. V anglickém jazyce byly hodiny vedeny většinou velmi efektivně s pestrými činnostmi, zajímavými aktivitami, soutěžemi a komunikativními situacemi, které úspěšně rozvíjely jazykové dovednosti žáků. Používání podnětných pracovních listů a fotografií z mobilních telefonů žáků osvěžilo výuku a motivovalo je k vzájemným rozhovorům. Použití myšlenkových map vedlo k účelnému nácviku probírané slovní zásoby a nácvik správné výslovnosti byl podpořen poslechem čteného textu rodilým mluvčím. Ojedinelé byla zaznamenána nízká úroveň fonetické stránky jazyka u vyučujícího. Učitelé správně využívali cílový jazyk, v části hodin však převažoval slovní projev učitele nad souvislým projevem žáka. Ve výuce matematiky využívali učitelé částečně účelný frontálně vedený výklad kombinovaný se samostatnou prací žáků. Zcela ojedinelé však dali prostor žákům k cílené komunikaci ve dvojici. Od minulého inspekčního hodnocení tak přetrvává okrajová podpora rozvoje vzájemné spolupráce a pozitivních vztahů mezi žáky formou kooperativních forem výuky. Učitelé nevyužívali až na výjimky didaktickou techniku

k podpoře názornosti učiva. Při vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích byli žáci dobře aktivizováni samostatnou prací a správně dodržovali pracovní postupy. Učitelé průběžně vhodně dopomáhali žákům. Používáním výukových materiálů a pomůcek účelně podporovali názornost výuky. Žáci dobře spolupracovali s vyučujícími, aktivně odpovídali na zadané otázky a společně s učitelem zdařile vyhodnotili splnění cíle výuky.

V odborných ekonomických předmětech probíhala výuka ve vstřícné atmosféře a klidném tempu, vyučující projevovali zájem o žáky a jejich vzdělávání. V polovině hodin při frontální organizaci bylo těžiště výuky především v aktivitě učitele, při opakování žáci většinou pouze jednoslovně odpovídali. V další části výuky byli žáci vedeni k systematickému řešení příkladů, méně však byli vybízeni ke komentování svého postupu řešení a k odborné argumentaci.

Výuka odborných technických předmětů probíhala pod vedením zkušených učitelů, kteří výklad střídali s řízeným rozhovorem. Využívali však převážně frontální organizaci výuky, která způsobovala pasivitu některých žáků. Rovněž využití didaktické techniky bylo minimální. Souvislý výklad byl pro žáky sice srozumitelný, ale málo pozornosti bylo věnováno na konci výuky shrnutí hlavních myšlenek a zhodnocení míry jejich osvojení.

Průběh vzdělávání v rámci odborného výcviku byl efektivní a směřoval k naplnění profilu absolventa. Učitelé účelně vedli výuku v návaznosti na získané znalosti a dovednosti žáků, respektovali jejich pracovní tempo, sledovali dodržování správného pracovního postupu a poskytovali žákům kvalitní zpětnou vazbu. Aktivní individuální přístup učitelů k žákům a vhodné instruktážní ukázky jednotlivých úkonů motivovaly žáky oboru vzdělání Zedník a Truhlář k dodržování technologických postupů. I v dalších oborech věnovali učitelé pozornost rozvoji odborných kompetencí žáků s cílem získání potřebných návyků a praktických dovedností. Efektivnost výuky však byla částečně omezena technickým vybavením dílen, které neumožňovalo oživit výuku.

Výchovnému působení v domově mládeže je věnována náležitá pozornost. Mezi převažující formy výchovné práce patří konzultace, zapojování ubytovaných do rozhodování a chodu domova mládeže formou jejich účasti v parlamentu či ve stravovací komisi. Nabízené aktivity cíleně podporují rozvoj klíčových kompetencí žáků.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola se výsledky žáků v průběhu vzdělávání i při jeho ukončování zabývá, analyzuje je celkově i na úrovni dílčích zkoušek, pouze částečně však přijímá účinná opatření k jejich zlepšování zejména v průběhu vzdělávání žáků.

Průběžné výsledky vzdělávání žáků se ve školním roce 2021/2022 ve srovnání s rokem 2018/2019 (rok s plně prezenční výukou) mírně zlepšily, přesto jsou ve většině tříd nematuritních i maturitních oborů žáci ohroženi školní neúspěšností. Například v prvních ročních učebních oborů neprospělo po opravných a dodatečných zkouškách ve školním roce 2021/2022 celkem 7 % žáků podobně jako v závěrečných třetích ročních. V maturitních oborech neprospělo vloni v prvních ročních 12 % žáků, v závěrečných pak 4 %. S vyznamenáním prospívalo velmi málo žáků učebních oborů (1 – 2 %), podobně i v maturitních oborech.

Učitelé v prvních ročních zadávají pro posouzení úrovně znalostí žáků vstupní testy, následně opakují a upevňují učivo ze základní školy, poskytují individuální konzultace nebo pravidelná doučování. Přesto se chybějící vypracování ucelené strategie předcházení školní neúspěšnosti projevilo ve slabších výsledcích v průběhu vzdělávání, např. ve školním roce

2021/2022 ve vyšším podílu žáků s jednou a více dostatečnými. Horší byla rovněž adaptace žáků prvních ročníků na středoškolské vzdělávání. Škola se oblastí prevence školního neúspěchu žáků systematicky nezabývá. Problémovými předměty jsou český jazyk a literatura, matematika a některé odborné předměty. Neprospívajícím žákům škola povoluje opakování ročníku, výhodou školy je horizontálně i vertikálně dostupná vzdělávací nabídka, kterou žáci mohou využít při změně oboru.

U závěrečných zkoušek dosahují žáci dlouhodobě dobrých výsledků v důsledku vhodně nastavených opatření. Ve výuce procvičují zadání z dřívějších závěrečných zkoušek. Škole se také osvědčuje systém hodnocení žáků v praktickém vyučování z každého pracoviště zvlášť. Pro zvýšení úspěšnosti škola nově zařadila ročníkové práce, které žáci vypracovávali v posledním ročníku učebních oborů, do školní části jednotné závěrečné zkoušky. I nadále mají žáci možnost týdenního soustředění před závěrečnými zkouškami s procvičením praktických dovedností potřebných k jejich úspěšnému vykonání. Při stoupajícím počtu žáků se podařilo udržet jejich vysokou úspěšnost. V minulých třech školních rocích jich průměrně 96 % vykonalo zkoušku úspěšně. V roce 2021/2022 se oproti roku 2018/2019 (s plně prezenční výukou) zdvojnásobil počet žáků s vyznamenáním na 15 %. Pozitivní také je, že většina žáků vykoná závěrečné zkoušky v řádném termínu.

Výsledky žáků u maturitní zkoušky byly od minulé inspekční činnosti v celorepublikovém srovnání kolísavé a začaly se zlepšovat v posledních dvou školních letech. Rovněž v celoškolském srovnání loňského školního roku se školním rokem 2018/2019 se s výjimkou oboru vzdělání Podnikání, ve kterém výsledky zůstaly na stejné úrovni, se výsledky u maturitní zkoušky v ostatních oborech zlepšily. V loňském školním roce dosáhl nejvyšší úspěšnosti obor Technické lyceum (92 %), dále Veřejnosprávní činnost (90 %), Mechanizace a služby (80 %) a nástavbový obor Podnikání (50 %). Problém žákům nejčastěji dělal český jazyk a literatura. Pozitivní je, že zkoušku skládali s výjimkou nástavbového oboru vzdělání všichni přihlášení žáci.

Žáky se speciálními vzdělávacími potřebami škola identifikuje, pedagogové byli informováni o jejich individuálních potřebách a jejich průměrný prospěch odpovídal průměrnému prospěchu ostatních žáků. Rovněž nástup žáků do střední školy usnadňují aktivity zaměřené na vztahy v kolektivu. Vhodným přínosem pro účelné vzdělávání všech žáků jsou odborné exkurze a besedy.

Podíl žáků s neomluvenou absencí i její rozsah ve školním roce 2021/2022 oproti školnímu roku 2018/19 (poslední období s plně prezenční výukou) klesl a byl celkově nízký, škola ji důsledně postihuje kázeňskými opatřeními a promítá se i do hodnocení chování žáků. Systematická činnost školního poradenského pracoviště přispívá k eliminaci rizikových jevů ve škole. V oblasti prevence se škola účinně zaměřuje na péči o duševní zdraví žáků a monitorování projevů rizikového chování v oblasti šikany a užívání návykových látek. Případné problémové chování žáků ihned řeší. Z rozboru výsledků je však zřejmé, že po obnovení prezenční výuky se nedaří vždy motivovat žáky k účasti ve vzdělávání. Ve školním roce 2021/2022 se počet zameškaných hodin na žáka oproti školnímu roku 2018/2019 o čtvrtinu zvýšil.

O účinném rozvoji kompetence k celoživotnímu učení svědčí úspěšné vypracovávání maturitních prací s obhajobou i práce žáků ve studentské firmě. Žáci jsou také podporováni k účasti v dalších vědomostních, dovednostních i sportovních soutěžích, například ve finanční gramotnosti, zpracování textů, aj. Daří se i zapojení žáků do charitativní i umělecké činnosti, škola vydává časopis a nacvičuje se žáky divadelní představení. Nově je vhodnou aktivitou ve škole organizování cvičného výběrového řízení na pracovní pozici, kterého se účastní odborníci z praxe, a podávají žákům kvalitní zpětnou vazbu.

Hlavní výchovně vzdělávací strategie v domově mládeže, tj. smysluplné trávení volného času ubytovaných, je nově doplněno kynologickým kroužkem. Tradičními jsou sportovní kroužky. Své zájmy rozvíjejí ubytovaní v hudebním a výtvarném kroužku či navštěvují doučovací kroužek českého nebo německého jazyka. Pravidelné aktivity jsou vhodně doplňovány besedami s různou tematikou včetně besed o předcházení rizikovému chování, dále také různými druhy soutěží.

Závěry

Vývoj školy

- Došlo k dalšímu zlepšení v materiální podmínkách, zejména v oblasti informačních a komunikačních technologií.
- Vzrostl počet žáků školy.
- Nedostatky zjištěné při minulé inspekční činnosti se podařilo odstranit pouze částečně, přetrvává zejména používání méně efektivních pedagogických metod či nízká podpora kritického myšlení žáků s využitím různých informačních zdrojů.

Silné stránky

- Zapojení školy do vhodných projektů s cílem efektivního vzdělávání pedagogických pracovníků a účelné propojování teoretických a praktických poznatků žáků zapojením odborníka z praxe účelně podporuje rozvoj potřebných kompetencí.
- Spolupráce se sociálními partnery přispívá k efektivnímu zajištění praktického vyučování, odráží se ve stabilně velmi dobrých výsledcích u jednotných závěrečných zkoušek a vytváří podmínky pro lepší uplatnitelnost absolventů na trhu práce.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Převažující užší spektrum výchovně-vzdělávacích strategií a organizačních forem výuky neposkytovalo dostatečný prostor pro aktivní zapojení všech žáků, rovněž malá míra využívání formativního hodnocení a nízký rozvoj sebereflexe žáků omezuje efektivitu procesu učení.
- Chybějící strategie předcházení školní neúspěšnosti se projevila ve vyšším počtu žáků ohrožených školní neúspěšností v průběhu vzdělávání.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zařazovat pestré organizační formy výuky, zapojit žáky do využívání digitální techniky a cíleně je vést k práci s informačními zdroji pro oživení výuky a zvýšení jejich motivace ke vzdělávání a využívat formativního hodnocení včetně sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků jako prostředku jejich individuálního rozvoje.
- Uplatňovat diferenciaci při zadávání úkolů podle úrovně vědomostí a dovedností žáků pro vytvoření vhodných podmínek k zajištění maximálního rozvoje jejich znalostí a dovedností.
- Vypracovat a zacílit strategii předcházení školní neúspěšnosti na zlepšení průběžných výsledků vzdělávání žáků a efektivně pracovat se vzdělávacími předpoklady jednotlivých žáků.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, platnost k datu inspekční činnosti
2. Zřizovací listina Střední odborné školy a Středního odborného učiliště, Mladá Boleslav, Jičínská 762 včetně platných Dodatků
3. Potvrzení ve funkci ředitele školy, čj. 50992/2018/KUSK, s účinností od 1. srpna 2018 na období 6 let
4. Personální dokumentace (vzorek dokladů o odborném a dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, inzerce k zajištění odborně kvalifikovaných pedagogických pracovníků, Plán DVPP, Osobní plány vzdělávání v období 2023-2025 pro jednotlivé metodické týmy)
5. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků účinná ke dni inspekce
6. Ekonomická dokumentace (finanční vypořádání dotací v roce 2022, závazné ukazatele rozpočtu 2022, účetní závěrka sestavená k 31. prosinci 2022)
7. Dokumentace k řízení školy ve školním roce 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
8. Školní vzdělávací programy, účinné k termínu inspekční činnosti
9. Školní řád a vnitřní řád domova mládeže a školní jídelny, účinné k termínu inspekční činnosti
10. Školní matrika včetně prospěchu žáků, k termínu inspekční činnosti
11. Třídní knihy a rozvrh vyučovacích hodin ve školním roce 2021/2022, 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
12. Záznamy z pedagogické rady a jednání metodických týmů ve školním roce 2021/2022, 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
13. Dokumentace školního poradenského pracoviště ve školním roce 2021/2022, 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
14. Dokumentace k přijímání uchazečů a k ukončování vzdělávání (vzorek) ve školním roce 2021/2022 a 2022/2023
15. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2021/2022
16. Internetové stránky školy <https://www.odbskmb.cz>
17. Inspekční zpráva, čj. ČŠIS-2309/16-S

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné

připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Ing. Vladimíra Hokešová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Ing. Jana Diopová, školní inspektorka

Mgr. Pavla Vítková, školní inspektorka

Bc. Vilém Kodíček, přizvaná osoba – odborník na strojírenské a stavební předměty

Bc. Mária Kotvanová, kontrolní pracovnice

V Praze 18. 4. 2023